

Voorbij de erfelijkheid van verslaving

Gepubliceerd: 26-02-2013 Laatste bijgewerkt: 26-04-2024

Het onderzoek richt zich op 5 gerelateerde thema's: 1. Ontreken van het samenspel tussen genetische en omgevings factoren die van invloed zijn op middelengebruik/misbruik met behulp van een uitgebreid tweeling-familie model. 2. In kaart brengen...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Levensstijlaangelegenheden
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON39205

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Verslaving

Aandoening

- Levensstijlaangelegenheden

Synoniemen aandoening

alcohol, cafeïne, marihuana/hash, middelen gebruik, roken

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Vrije Universiteit

Overige ondersteuning: ERC Starting grant 284167 van J.M. Vink

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: Genetica, Individuele verschillen, Middelengebruik, nicotine/alcohol/cafeïne/cannabis, Verslaving

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

(longitudinale) vragenlijstgegevens over:

rookgedrag / nicotine verslaving

alcohol gebruik / misbruik

caffeïne consumptie

cannabis gebruik

Secundaire uitkomstmaten

leeftijd

geslacht

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Het is bekend dat overmatig middelengebruik negatieve gevolgen heeft voor de gezondheid. Het gebruik van tabaksproducten is de belangrijkste, voorkombare doodsoorzaak in de wereld. Roken is geassocieerd met longkanker, chronische ademhalings ziekten en hart- en vaatziekten. Alcohol misbruik veroorzaakt ongeveer 4% van alle gezondheidsproblemen, en dit percentage is het grootst in de VS en in Europa. Ook hebben sommige studies gezondheidsvoordelen gerapporteerd met betrekking tot de consumptie van (kleine hoeveelheden) alcohol. Cannabis gebruik is geassocieerd met een verhoogd risico op het gebruik van meer schadelijke drugs zoals cocaine en heroïne en een hoger risico op psychotische symptomen. The effecten van cafeïne zijn verschillend, maar voor gezonde volwassenen lijkt matig, dagelijks gebruik van cafeïne geen schadelijke gezondheidseffecten te hebben.

Het gebruik van de bovenstaande middelen komt veel voor. Momenteel rookt ongeveer 27% van de Nederlandse bevolking van 16 jaar en ouder, ongeveer 80% van de Nederlandse bevolking (≥ 12 jaar) drinkt wel eens alcohol en ongeveer 33% van de 15-25 jarigen hebben wel eens cannabis gebruikt (Centraal Bureau Statistiek, 2009). Caffeïne wordt regelmatig gebruikt door 80 tot 90% van de volwassenen als ingrediënt van koffie, thee en andere produkten. The prevalentie van middelengebruik is hoger in mannen dan in vrouwen. Het

prevalentie patroon in Nederland is vergelijkbaar met andere Europese landen en met de VS en Australië.

Tweelingstudies hebben laten zien dat zowel erfelijke als omgevingsfactoren een rol spelen bij middelengebruik en -misbruik. De bijdrage van erfelijke factoren is wat lager voor 'beginnen' dan voor de verslavingsvariabelen. Uit linkage en kandidaat-gen studies zijn al een aantal interessante kandidaatgenen en chromosomale regio's naar voren gekomen. In de afgelopen jaren zijn er een aantal belangrijke genen gevonden met behulp van genoom-wijde associatie analyses.

Het huidige project richt zich op de oorzaken van individuele verschillen in de gevoeligheid voor verslaving, de comorbiditeit tussen verschillende middelen en de gevolgen voor de gezondheid.

Doel van het onderzoek

Het onderzoek richt zich op 5 gerelateerde thema's:

1. Ontravellen van het samenspel tussen genetische en omgevings factoren die van invloed zijn op middelengebruik/misbruik met behulp van een uitgebreid tweeling-familie model.
2. In kaart brengen van de genen en pathways die betrokken zijn middelengebruik met behulp van DNA-variant data.
3. Vergelijken van de gen-expressie patronen die geassocieerd zijn met middelengebruik
4. Het testen van de toegevoegde waarde van biomarkers bij het begrijpen van individuele verschillen in middelengebruik.
5. Onderzoeken van de relatie tussen middelen gebruik en gezondheid door het linken van de tweeling-familie data aan medische databases.

Onderzoeksopzet

Longitudinale tweeling-familie studie

Er zal een combinatie gebruikt worden van genetische epidemiologische, moleculair genetische en gen-omgevings-interactie analyse technieken. Data zullen geanalyseerd worden met multivariate methodes, longitudinale modellen en andere nieuwe/beschikbare analyse technieken.

Inschatting van belasting en risico

Deelnemers ontvangen een uitnodiging om deel te nemen aan het vragenlijst onderzoek. Ze krijgen de optie om de vragenlijst online in te vullen via internet. Als ze de lijst niet online invullen krijgen ze enkele weken later een herinnering samen met een papieren lijst toegestuurd. Deelnemers zijn vrij om de vragenlijst in te vullen wanneer ze dat willen, in hun eigen huis, en er

zijn geen consequenties als ze niet deelnemen. Deelnemers krijgen een beperkte terugkoppeling op de ingevulde gegevens (persoonlijk rapportje). De resultaten die voortkomen uit deze studie (op groepsniveau) zullen worden gerapporteerd in wetenschappelijke artikelen, op de NTR website en in het jaarlijkse informatieblad de Twinfo (wordt verstuurd aan iedereen die ingeschreven staat bij het NTR).

Deelnemers worden ook uitgenodigd om 2 plukjes haar op te sturen, zodat hun middelengebruik in kaart gebracht kan worden.

Contactpersonen

Publiek

Vrije Universiteit

Van der Boechorststraat 1
Amsterdam 1081BT
NL

Wetenschappelijk

Vrije Universiteit

Van der Boechorststraat 1
Amsterdam 1081BT
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Ingeschreven bij het Nederlands Tweelingen Register, en 18 jaar of ouder.

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Personen onder de 18 jaar worden uitgesloten. Daarnaast worden personen die hebben aangegeven niet mee te willen doen aan vragenlijstonderzoek of daar niet toe in staat zijn uitgesloten.

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Algemeen wetenschappelijk

Deelname

Nederland

Status: Werving gestopt

(Verwachte) startdatum: 21-05-2013

Aantal proefpersonen: 47000

Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 26-02-2013

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: METC Amsterdam UMC

Goedgekeurd WMO

Datum: 27-07-2013
Soort: Amendement
Toetsingscommissie: METC Amsterdam UMC

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL40627.029.12